

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. balandžio 14 d.
(byla Nr. AG1-65/11-2026)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Daivos Bereikienės, Lionelos Gelmanienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Beatos Labutytės,

Komisijos 2026 m. balandžio 9 d. posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos R. G. patikslintą skundą atsakovui Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Marijampolės departamento 2026 m. vasario 5 d. rašto Nr. (duomenys neskelbtini) panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja R. G. Komisijai 2026 m. kovo 10 d. pateikė patikslintą skundą, prašydama: „1. Panaikinti NVSC Marijampolės departamento 2026-02-05 atsakymą Nr. (duomenys neskelbtini) kaip nepagrįstą ir neteisėtą. 2. Įpareigoti NVSC atlikti pakartotinį, išsamų ir objektyvų patikrinimą VŠĮ „ (duomenys neskelbtini)“ globos namuose, vertinant: faktinį apgyvendintų asmenų skaičių, faktines gyvenimo ir priežiūros sąlygas, higienos normų laikymąsi realiomis sąlygomis, faktinį priežiūros atitikimą medicininiams standartams. 3. Įpareigoti NVSC įvertinti, ar nebuvo pažeista mano mamos asm. k. [duomenys neskelbtini] A. R. (g. (duomenys neskelbtini)/m. (duomenys neskelbtini).) teisė į saugią aplinką, tinkamą sveikatos priežiūrą ir orias gyvenimo sąlygas.“

Komisijos narės (pranešėjos byloje) 2026 m. kovo 16 d. sprendimu Nr. 21RE1-127 nuspręsta:

„1. Priimti nagrinėti Komisijoje pareiškėjos R. G. 2026 m. kovo 10 d. patikslinto skundo dalį pagal reikalavimą „Panaikinti NVSC Marijampolės departamento 2026-02-05 atsakymą Nr. (duomenys neskelbtini)“ <...> 2. Atsisakyti priimti nagrinėti Komisijoje pareiškėjos R. G. 2026 m. kovo 10 d. patikslinto skundo dalį pagal reikalavimus „2. Įpareigoti NVSC atlikti pakartotinį, išsamų ir objektyvų patikrinimą VŠĮ „ (duomenys neskelbtini)“ globos namuose, vertinant: faktinį apgyvendintų asmenų skaičių, faktines gyvenimo ir priežiūros sąlygas, higienos normų laikymąsi realiomis sąlygomis, faktinį priežiūros atitikimą medicininiams standartams. 3. Įpareigoti NVSC įvertinti, ar nebuvo pažeista mano mamos asm. k. [duomenys neskelbtini] A. R. (g. (duomenys neskelbtini)/m. (duomenys neskelbtini)) teisė į saugią aplinką, tinkamą sveikatos priežiūrą ir orias gyvenimo sąlygas.“, kaip nepriskirtiną Komisijos kompetencijai. <...>“.

Atsižvelgus į tai, šioje byloje nagrinėjamo administracinio ginčo ribas nustato pareiškėjos patikslintas skundas dalyje dėl 2026 m. kovo 16 d. priimtų narinėti pareiškėjos reikalavimų ir faktinių aplinkybių, kuriomis šie reikalavimai yra grindžiami (toliau – skundas).

Pareiškėja R. G. Komisijos prašo panaikinti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) Marijampolės departamento 2026 m. vasario 5 d.

atsakymą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl skundo išnagrinėjimo“ (toliau – NVSC atsakymas, Raštas).

Skunde nurodo, kad pareiškėjos mama A. R. gyveno VŠĮ „(duomenys neskelbtini)“ globos namuose, (duomenys neskelbtini). Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – ir NVSC) 2026 m. vasario 5 d. pateikė atsakymą, kuriame nurodė, kad patikrinimo metu pažeidimų nenustatyta arba vertintos tik formalios higienos normos. Atkreipia dėmesį, kad NVSC atsakyme: neįvertinta faktinė sveikatos būklė ir priežiūros atitikimas medicininiais standartams, neįvertintos faktinės gyvenimo sąlygos realiomis aplinkybėmis, neanalizuota, ar gyvenimo sąlygos galėjo turėti neigiamą poveikį sveikatai, nevertintas faktinis apgyvendintų asmenų skaičius patikrinimo metu, neįvertinta, ar priežiūra atitiko individualius sveikatos poreikius. Pažymi, kad NVSC atsakymas apsiribojo formaliu higienos normų patikrinimu, nevertinant realios situacijos ir galimo poveikio žmogaus sveikatai.

Pareiškėjos vertinimu, NVSC atsakymas neatitinka: objektyvumo principo, išsamumo principo, proporcingumo principo, gero administravimo principo. Teigia, kad nebuvo užtikrintas realus ir objektyvus patikrinimas, nebuvo ištirtas galimas sveikatos pažeidimas, liko neįvertintos faktinės aplinkybės, galėjusios turėti įtakos pareiškėjos mamos sveikatai. Nurodo, kad tai pažeidžia pareiškėjos teisę į veiksmingą administracinę gynybą.

Atsakovas Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime į pareiškėjos skundą paaiškina, kad NVSC, kaip viešojo administravimo subjektas, priežiūrą ir kontrolę vykdo tik teisės aktų nustatyta apimtimi ir pagal jam suteiktus įgaliojimus. NVSC kompetencija yra apibrėžta Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnyje, pagal kurį NVSC vykdo stacionarių socialinių paslaugų įstaigų valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę (15 straipsnio 1 punktą). Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugšėjo 18 d. įsakymu Nr. V-1058 „Dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), nustatyti NVSC veiklos tikslai ir funkcijos. Nuostatų 11.2.1 papunktyje nustatyta, kad NVSC vykdo stacionarių socialinių paslaugų įstaigų veiklos valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę. Todėl NVSC kompetencija nagrinėjamu atveju apsiribojo VŠĮ „(duomenys neskelbtini)“ (toliau – Globos namai) vykdomos veiklos atitikties visuomenės sveikatos saugos reikalavimams vertinimu. Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-946 „Dėl Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento patvirtinimo“ (toliau – Reglamentas), 3 punkte nustatyta, kad valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolė apima objektų patikrinimus, gautos informacijos apie objektų veiklą vertinimą ir poveikio priemonių taikymą, o 11 punktą nustato, kad kontrolės tikslas – nustatyti, ar objektai laikosi visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. Pagrindinius suaugusių asmenų socialinės globos įstaigų visuomenės sveikatos saugos reikalavimus nustato Lietuvos higienos norma HN 125:2019 „Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. V-133 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 125:2019 „Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 125:2019), todėl nagrinėjamu atveju būtent pagal šios higienos normos reikalavimus buvo vertinama Globos namų veikla.

Pažymėjo, kad pagal aukščiau nurodytus teisės aktus NVSC nėra įgaliojtas vertinti socialinių paslaugų kokybę, slaugos praktikos ar asmens sveikatos priežiūros paslaugų.

Nurodė, kad NVSC Marijampolės departamento specialistai siekdami įvertinti pareiškėjos 2026 m. sausio 6 d. skunde pateiktų faktų pagrįstumą, Reglamento nustatyta tvarka, pagal NVSC Marijampolės departamento direktoriaus 2026 m. sausio 20 d. pavedimą Nr. (duomenys neskelbtini), 2026 m. sausio 21 d. atliko valstybinę operatyviają visuomenės sveikatos saugos kontrolę (toliau –

operatyvioji kontrolė), kurios metu buvo įvertinta Globos namų veiklos atitiktis Lietuvos higienos normos HN 125:2019 reikalavimams. Operatyvioji kontrolė buvo atlikta Reglamento 13.3.2 papunkčio pagrindu, t. y. turint informacijos dėl objekto veiklos, kuri gali prieštarauti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojantiems teisės aktams ar jų neatitikti, kelti grėsmę teisės normų saugomoms vertybėms. Pagal Reglamento 43 punktą operatyviosios kontrolės metu tiriami tik informacijoje, kurios pagrindu buvo vykdyta operatyvioji kontrolė, nurodyti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai. Taigi operatyviosios kontrolės apimtį nagrinėjamu atveju lėmė pareiškėjos pateikta informacija tiek, kiek joje nurodytos aplinkybės patenka į NVSC kompetenciją.

Nurodė, kad operatyviosios kontrolės patikrinimo metu nustatyta, kad: globos namuose įrengta 11 gyvenamųjų kambarių (dviviečiai ir triviečiai), kuriuose apgyvendinti 29 gyventojai, jiems yra užtikrinamas minimalus 5 kv. m. plotas vienam paslaugų gavėjui, gyvenamieji miegamieji kambariai moterims ir vyrams įrengti atskirai, kiekvienam gyventojui yra skirta lova, spintelė, kėdė, spinta ar spintos dalis, minkštasis inventorių, lovos skalbiniai, du rankšluosčiai, tai atitiko Lietuvos higienos normos HN 125:2019 13.1, 13.3 ir 13.4 p.; kiekvienas Globos namų gyventojas savo spintelėje laiko tik jam skirtas ir naudojamas asmens higienos priemonės, vyrams ir moterims yra įrengtos atskiros asmens higienos patalpos, dušų ir tualetų patalpų durys yra rakinamos iš abiejų pusių, tualetų patalpose yra užtikrintos higienos ir asmens higienos priemonės, pakabos rankšluosčiams ir drabužiams, veidrodis, lentynos prausimosi priemonėms pasidėti, tai atitiko Lietuvos higienos normos HN 125:2019 51, 17.1, 17.3, 17.4, 17.5, 17.7 ir 17.9 p.; Globos namų gyventojų, negalinčių savimi pasirūpinti, užtikrinama asmens higiena, skalbiniai kaupiami ir perduodami skalbti į skalbyklą, tvarkomi pagal nustatytus reikalavimus, kas atitiko Lietuvos higienos normos HN 125:2019 50, 21.1 ir 42 p.; Globos namų patalpos, santechniniai įrenginiai, kiti įrenginiai ir inventorių yra veikiantys, techniškai tvarkingi ir švarūs, patalpose nėra matomų pelėsių, dušų, tualetų patalpos, juose esantys įrenginiai yra valomi Valymo ir dezinfekcijos plane nurodytu periodiškumu bei dezinfekuojami autorizuotais biocidiniais produktais, asmens higienos patalpų valymo inventorių yra paženklintas, švarus ir sausas, laikomas atskirai nuo kitų patalpų valymo inventoriaus, tai atitiko Lietuvos higienos normos HN 125:2019 20, 37, 38, 40 ir 41 p. Taigi operatyviosios kontrolės metu buvo tiesiogiai patikrinta reikšminga dalis pareiškėjos 2026 m. sausio 6 d. skunde nurodytų aplinkybių, patenkančių į NVSC kompetencijos ribas, ir įvertinta jų atitiktis Lietuvos higienos normos HN 125:2019 reikalavimams. Operatyviosios kontrolės metu taip pat nustatyta, kad geriamojo ir karšto vandens temperatūra atitinka nustatytus reikalavimus, patalpų vėdinimas užtikrinamas pro atvirus langus, tai atitiko Lietuvos higienos normos HN 125:2019 31 ir 28 p. Operatyviosios kontrolės metu taip pat nustatyta, kad gyvenamuosiuose kambariuose ir bendruosiuose kambariuose yra natūralus apšvietimas, yra įrengtos apsaugos nuo tiesioginių saulės spindulių ir tai atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 22 ir 24 p. reikalavimus.

Pažymi, kad operatyviosios kontrolės metu nustatyti dirbtinio apšvietimo reikalavimų, įtvirtintų Lietuvos higienos normos HN 125:2019 25 punkte ir šio punkto lentelės 1 punkte pažeidimai. Nustačius minėtus pažeidimus, Globos namų atsakingiems asmenims buvo duoti privalomi nurodymai juos pašalinti per nustatytą terminą, o už veiklos vykdymą nesilaikant visuomenės sveikatos saugos reikalavimų, pradėta atsakingų asmenų administracinio nusižengimo teisena Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka ir terminais.

Taip pat pažymi, kad NVSC teisės aktais nesuteikti įgaliojimai dėl slaugos praktikos, individualios gyventojų priežiūros kokybės, socialinių ar asmens sveikatos priežiūros paslaugų bei individualios klinikinės rizikos vertinimo. Todėl pareiškėjos argumentai dėl pragulų atsiradimo, sepsio, gydymo ar kitų klinikinų sprendimų negalėjo būti vertinami NVSC kompetencijos ribose. Reglamento 3 ir 11 punktuose nustatytas kontrolės tikslas ir turinys buvo įgyvendinti, nes operatyviosios kontrolės metu buvo tiesiogiai patikrintos pareiškėjos nurodytos ir NVSC kompetencijai priskirtinos aplinkybės, įvertinta jų atitiktis Lietuvos higienos normos HN 125:2019 reikalavimams, o nustačius pažeidimus – taikytos poveikio priemonės. Teigia, NVSC atlikta kontrolė neapsiribojo vien formaliu dokumentų vertinimu.

Atsakovo vertinimu, pareiškėjos teiginiai, kad NVSC sprendimas neatitinka objektyvumo, išsamumo, proporcingumo ir gero administravimo principų, yra nepagrįsti. Nurodo, kad objektyvumo principas nagrinėjamu atveju nebuvo pažeistas, kadangi operatyvioji kontrolė Globos namuose buvo atlikta tiesiogiai, vertinant faktines patalpų, įrenginių ir veiklos sąlygas, remiantis patikrinimo metu nustatytais duomenimis, dokumentais ir atliktais matavimais, todėl kontrolė neapsiribojo vien Globos namų vadovo paaiškinimais ar formaliu dokumentų peržiūrėjimu. Išsamumo principas taip pat nebuvo pažeistas, nes operatyviosios kontrolės metu buvo įvertintos pareiškėjos nurodytos aplinkybės tiek, kiek jos patenka į NVSC kompetenciją ir yra susijusios su visuomenės sveikatos saugos reikalavimų laikymusi, o aplinkybės, susijusios su slaugos praktika, gydymu, pragulų atsiradimo priežastimis, sepsiu ar kitais individualiais klinikiniais sprendimais, negalėjo būti vertinamos ne dėl tyrimo neišsamumo, bet dėl aiškių NVSC kompetencijos ribų. Proporcingumo principas taip pat nebuvo pažeistas, kadangi NVSC veikė tik teisės aktais suteiktų įgaliojimų ribose, neviršydamas savo kompetencijos ir taikydamas tik tas poveikio priemones, kurios buvo būtinos nustačius visuomenės sveikatos saugos reikalavimų pažeidimus. Gero administravimo principas taip pat buvo užtikrintas, nes pareiškėjos skundas buvo išnagrinėtas, atlikta operatyvioji kontrolė, nustatytos reikšmingos faktinės aplinkybės, o pareiškėjai pateiktas motyvuotas atsakymas, kuriame nurodytos skundo nagrinėjimui reikšmingos aplinkybės ir taikytos teisės aktų nuostatos.

Atsakovo nuomone, pareiškėjos teiginys, kad buvo pažeista jos teisė į veiksmingą administracinę gynybą, yra nepagrįstas. Pareiškėjos skundas buvo priimtas ir išnagrinėtas pagal NVSC kompetenciją, atlikta operatyvioji kontrolė, pateiktas motyvuotas Raštas, o pareiškėja pasinaudojo teise šį Raštą apskusti Komisijai. Šios aplinkybės patvirtina, kad pareiškėjos teisė į administracinę gynybą buvo realiai užtikrinta.

Teigia, kad pareiškėjos 2026 m. sausio 6 d. skundas buvo išnagrinėtas išsamiai, objektyviai įvertintos skunde nurodytos aplinkybės ir pateiktas aiškus bei argumentuotas Raštas, jame nurodant visas skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis buvo remtasi vertinant skundo turinį.

Skundas netenkintinas

Byloje kilo ginčas dėl atsakovo NVSC Marijampolės departamento 2026 m. vasario 5 d. Rašto teisėtumo.

Remiantis bylos medžiaga nustatytos kilusiam ginčui spręsti reikšmingos faktinės aplinkybės:

1. Pareiškėja 2026 m. sausio 6 d. el. laišku kreipėsi į Marijampolės savivaldybės administraciją prašydama: „[n]edelsiant inicijuoti neplaninį patikrinimą VŠĮ „(duomenys neskelbtini)“. Įvertinti slaugos, paliatyviosios pagalbos, gyvenimo ir higienos sąlygas. Įvertinti, ar nebuvo pažeistos mano mamos ir kitų gyventojų teisės. Pateikti man rašytinį atsakymą apie patikrinimo rezultatus.“

Nurodė, kad pareiškėjos mama 2023m. buvo apgyvendinta šiuose globos namuose, kuriuose jai išsivystė gilios IV stadijos pragulos, kurios tapo sepsio priežastimi ir vėliau lėmė jos mirtį. Remiantis ligoninės epikrizėmis ir gydytojų išvadomis, buvo konstatuota: gilios nekrozinės pragulos, sepsis, sunki infekcija, išsekimas, sunkios nepriežiūros požymiai. Šios būklės yra nesuderinamos su tinkama paliatyvia ir slaugos priežiūra. Pažymi, kad taip pat fiksavo ir kitus galimus pažeidimus: itin ankštos gyvenimo sąlygos (lovos statomos praktiškai viena prie kitos) galimai nepakankama slauga ir pragulų profilaktika, galimas vaistų, skausmo malšinimo ir žaizdų priežiūros neužtikrinimas, galimas pacientų laikymas netinkamomis higienos sąlygomis. Nurodė, kad apie situaciją jau informuotas Valstybinės akreditavimo tarnybos auditas bei žurnalistai.

2. Marijampolės savivaldybės administracija 2026 m. sausio 8 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) persiuntė pareiškėjos 2026 m. sausio 6 d. skundą Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir NVSC nagrinėti pagal kompetenciją.

3. NVSC Marijampolės departamento direktoriaus 2026 m. sausio 20 d. pavedimu Nr. (duomenys neskelbtini) pavesta atlikti Globos namų patikrinimą. Patikrinimo tikslas – įvertinti NVSC Marijampolės departamente 2026 m. sausio 8 d. registruotame skunde (registracijos Nr. (duomenys

neskelbtini)) nurodytų faktų pagrįstumą, vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 125:2019 reikalavimais.

4. NVSC 2026 m. vasario 4 d. Patikrinimo akte Nr. (*duomenys neskelbtini*) nurodyta, kad 2026 m. sausio 21 d. buvo atliktas patikrinimas, kurio metu nustatyta, kad globos namuose įrengta 11 gyvenamųjų kambarių (dviviečiai ir triviečiai), kuriuose apgyvendinti 29 gyventojai. Įvertinus globos namų pastato patalpų ploto eksplikacijos plane pateiktus duomenis ir operatyviosios kontrolės metu fiksuotą kambariuose gyvenančių asmenų skaičių nustatyta, kad visuose gyvenamuosiuose kambariuose gyventojų skaičius atitiko reglamentuojamą minimalų 5 kv. m vienam gyventojui gyvenamąjį plotą, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 13.1 papunkčio reikalavimą. Atkreiptas dėmesys, kad operatyviosios kontrolės metu viename kambaryje buvo užfiksuotos keturios lovos, tačiau kambaryje buvo trys gyventojai, direktorė patvirtino, kad kambaryje gyvena tik trys asmenys. Globos namuose vyrai ir moterys yra apgyvendinti atskiruose kambariuose, pirmame ir antrame aukštuose apgyvendintos moterys, trečiame aukšte – vyrai, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 13.3 papunkčio reikalavimą. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad kiekvienam gyventojui yra skirta lova, spintelė, kėdė, spinta ar spintos dalis, minkštasis inventorių, lovos skalbiniai, du rankšluosčiai, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 13.4 papunkčio reikalavimą. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad globos namų patalpos, įrenginiai ir inventorių yra švarūs, patalpose nėra matomų pelėsių, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 37 punkto reikalavimą. Globos namuose susidarantys nešvarūs skalbiniai yra kaupiami ir perduodami skalbti į skalbyklą, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 21.1 papunkčio reikalavimą. Taip pat pateiktos minėtų skalbyklų gruodžio mėnesio sąskaitos faktūros už suteiktas paslaugas. Direktorės teigimu lovos skalbiniai, rankšluosčiai, gyventojų drabužiai yra keičiami iš karto juos sutepus, bet ne rečiau kaip vieną kartą per 7 dienas, apatiniai keičiami vieną kartą per dieną, o sauskelnės – esant poreikiui. Savimi pasirūpinti negalintys globos namų gyventojai yra apiprausiami kiekvieną dieną, o maudomi duše ne rečiau kaip vieną kartą per 7 dienas. Operatyviosios kontrolės metu buvo pateikti tai įrodantys individualūs visų globos namų gyventojų priežiūros lapai (patvirtinti direktoriaus 2023 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. V23-10), kuriuose yra žymima informacija apie apgyvendinto asmens maudymą, patalynės keitimą, nagų karpymą, barzdos tvarkymą ir kitas atliktas procedūras. Įvertinus sausio mėnesio duomenis, nustatyta, kad apgyvendinti asmenys maudomi duše ne rečiau kaip vieną kartą per septynias dienas, tą pačią dieną būna keičiami ir lovos skalbiniai bei rankšluosčiai, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 42 punkto ir 50 punkto reikalavimus. Pažymėta, kad globos namų vidaus tvarkos taisyklėse, patvirtintose 2024 m. vasario 22 d. direktoriaus įsakymu Nr. V24-5, yra pateikta gyventojų dienotvarkė, kurioje numatytas laikas asmens higienos procedūroms bei maudymui. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad kiekvienas globos namų gyventojas savo spintelėje turi tik jam skirtas ir naudojamas asmens higienos priemonės, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 51 punkto reikalavimą. Vyrams ir moterims yra įrengtos atskiros asmens higienos patalpos, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 17.1 papunkčio reikalavimą. Dušų, tualetų patalpos, juose esantys įrenginiai yra valomi valymo ir dezinfekcijos plane nurodytu periodiškumu bei dezinfekuojami autorizuotais biocidiniais produktais, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 20 punkto ir 41 punkto reikalavimus. Dušų ir tualetų patalpų durys yra rakinamos iš abiejų pusių, tai atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 17.3 papunkčio ir 17.7 papunkčio reikalavimus. Globos namų tualetų patalpose yra unitazas, šepetys unitazui valyti, tualetinio popieriaus, šiukšlių dėžė. Taip pat yra praustuvė rankoms plauti, skysto muilo, vienkartinį rankšluosčių dėtuve su vienkartiniais rankšluosčiais bei šiukšlių dėžė, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 17.4 papunkčio ir 17.5 papunkčio reikalavimus. Patalpose yra kabliukai pasikabinti rankšluosčiui ar drabužiams, veidrodė, lentyna pasidėti prausimosi priemonės, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 17.9 papunkčio reikalavimą. Santechniniai įrenginiai yra veikiantys, techniškai tvarkingi ir švarūs, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 38 punkto reikalavimą. Asmens higienos patalpų valymo inventorių yra paženklintas, švarus ir sausas, laikomas atskirai nuo kitų patalpų valymo inventoriaus, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 40 punkto reikalavimą. Marijampolės departamento specialistai skaitmeniniu termometru Maxi-Pen Nr. R.61270.2 globos namuose įrengtose dušo ir

tualetu patalpose atliko karšto ir šalto vandens temperatūros matavimus. Užfiksuota 60 °C karšto vandens temperatūra ir 15 °C šalto vandens temperatūra, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 31 punkto reikalavimą. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad gyvenamuosiuose kambariuose ir bendruosiuose kambariuose yra natūralus apšvietimas, minėti kambariai turi apsaugas nuo tiesioginių saulės spindulių (įrengti roletai), atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 22 punkto ir 24 punkto reikalavimus. Operatyviosios kontrolės metu Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos (toliau – NVSPL) Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus Fizikinių veiksnių tyrimo poskyrio specialistas atliko dirbtinio apšvietimo matavimus (NVSPL pateiktu 2026 m. sausio 22 d. Dirbtinio apšvietimo tyrimo protokolas Nr. F-A-19/2026), neatitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 25 punkto lentelėje 1 punkte reglamentuotos mažiausios bendro dirbtinio apšvietimo gyvenamuosiuose miegamuosiuose ir bendruosiuose kambariuose ribinės vertės Pažymėta, kad vietinis dirbtinis apšvietimas operatyvios kontrolės metu buvo tik dviejuose gyvenamuosiuose kambariuose, kambaryje Nr. 8 buvo viena pastatoma lemputė ir kambaryje Nr. 10 buvo viena pastatoma lemputė. Kituose gyvenamuosiuose kambariuose nebuvo papildomai įrengto vietinio dirbtinio apšvietimo, neatitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 25 punkto reikalavimo. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad gyvenamuosiuose kambariuose ir bendruosiuose kambariuose yra įrengti varstomi langai su galimybe vėdinti patalpą, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 28 punkto reikalavimą. Patikrinimo išvada: Operatyviosios tiesioginės valstybinės sveikatos saugos kontrolės metu nustatyti Lietuvos higienos normos 125:2019 25 punkto ir 25 punkto lentelės 1 punkto reikalavimų pažeidimai. Nurodymas: nustatytus Lietuvos higienos normos HN 125:2019 25 punkto ir 25 punkto lentelės 1 punkto reikalavimų pažeidimus pašalinti iki 2026 m. kovo 6 d.

5. NVSPL Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus Fizikinių veiksnių tyrimų poskyrio Dirbtinio apšvietimo tyrimo 2026 m. sausio 22 d. protokole Nr. *(duomenys neskelbtini)* nurodyti atliktų dirbtinio apšvietimo matavimų rezultatai.

6. NVSC skundžiamame Rašte nurodė, kad išnagrinėjo pareiškėjos skundą dėl galimai netinkamų gyvenimo ir higienos sąlygų suaugusiųjų socialinės Globos namuose, kuris NVSC buvo persiųstas Marijampolės savivaldybės administracijos 2026 m. sausio 8 d. raštu Nr. *(duomenys neskelbtini)*.

Informavo, kad NVSC Marijampolės departamento specialistai 2026 m. sausio 21 d. atliko operatyviają tiesioginę valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę (toliau – operatyvioji kontrolė), vadovaudamiesi teisės aktais (Reglamentu ir Lietuvos higienos norma HN 125:2019).

Pažymėjo, kad operatyvioji kontrolė atliekama vadovaujantis Reglamento 43 punkto nuostatomis, numatančiomis, kad operatyviosios kontrolės metu tiriami tik informacijoje, kurios pagrindu vykdyta operatyvioji kontrolė, nurodyti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai ta apimtimi, kuria pateiktas skundas ir kuri priskirta NVSC kompetencijai.

Nurodė, kad patikrinus Globos namų patalpas, nustatyta, kad globos namuose įrengta 11 gyvenamųjų kambarių (dviviečiai ir triviečiai), kuriuose apgyvendinti 29 gyventojai. Įvertinus globos namų pastato patalpų ploto eksplikacijos plane pateiktus duomenis ir operatyviosios kontrolės metu fiksuotą kambariuose gyvenančių asmenų skaičių nustatyta, kad visuose gyvenamuosiuose kambariuose gyventojų skaičius atitiko reglamentuojamą minimalų 5 kv. m vienam gyventojui gyvenamąjį plotą, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 13.1 papunkčio reikalavimą. Atkreipė dėmesį, kad operatyviosios kontrolės metu viename kambaryje buvo užfiksuotos keturios lovos, tačiau kambaryje buvo trys gyventojai, direktorė patvirtino, kad kambaryje gyvena tik trys asmenys. Nurodė, kad Direktorė informuota, kad atsižvelgiant į kambario plotą (18,50 kv. m) kambaryje negali būti apgyvendintas ketvirtas asmuo. Globos namuose vyrai ir moterys yra apgyvendinti atskiruose kambariuose, pirmame ir antrame aukštuose apgyvendintos moterys, trečiame aukšte – vyrai, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 13.3 papunkčio reikalavimą. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad kiekvienam gyventojui yra skirta lova, spintelė, kėdė, spinta ar spintos dalis, minkštasis inventorių, lovos skalbiniai, du rankšluosčiai, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 13.4 papunkčio reikalavimą. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad globos namų patalpos, įrenginiai ir inventorių yra švarūs, patalpose nėra matomų pelėsių,

atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 37 punkto reikalavimą. Globos namuose susidarantys nešvarūs skalbiniai yra kaupiami ir perduodami skalbti į skalbyklą, kuriai Leidimų-higienos pasų išdavimo taisyklių nustatyta tvarka yra išduotas leidimas-higienos pasas, pateiktos skalbimo sutartys ir gruodžio mėnesio sąskaitos faktūros už suteiktas paslaugas, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 21.1 papunkčio reikalavimą.

Taip pat nurodė, kad Direktorės teigimu lovos skalbiniai, rankšluosčiai, gyventojų drabužiai yra keičiami iš karto juos sutepus, bet ne rečiau kaip vieną kartą per 7 dienas, apatiniai keičiami vieną kartą per dieną, o sauskelnės – esant poreikiui. Savimi pasirūpinti negalintys globos namų gyventojai yra apiprausiami kiekvieną dieną, o maudomi duše ne rečiau kaip vieną kartą per 7 dienas. Operatyviosios kontrolės metu buvo pateikti tai įrodantys individualūs visų globos namų gyventojų priežiūros lapai (patvirtinti direktoriaus 2023 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. V23-10), kuriuose yra žymima informacija apie apgyvendinto asmens maudymą, patalynės keitimą, nagų karpymą, barzdos tvarkymą ir kitas atliktas procedūras. Įvertinus sausio mėnesio duomenis, nustatyta, kad apgyvendinti asmenys maudomi duše ne rečiau kaip vieną kartą per septynias dienas, tą pačią dieną būna keičiami ir lovos skalbiniai bei rankšluosčiai, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 42 punkto ir 50 punkto reikalavimus. Pažymėjo, kad globos namų vidaus tvarkos taisyklėse, patvirtintose 2024 m. vasario 22 d. direktoriaus įsakymu Nr. V24-5, yra pateikta gyventojų dienviadienė, kurioje numatytas laikas asmens higienos procedūroms bei maudymui.

Informavo, kad Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad kiekvienas globos namų gyventojas savo spintelėje turi tik jam skirtas ir naudojamas asmens higienos priemonės (nagų žirkles, šukas, šepečius, dantų šepetėlius), atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 51 punkto reikalavimą. Vyrams ir moterims yra įrengtos atskiros asmens higienos patalpos, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 17.1 papunkčio reikalavimą. Dušų, tualetų patalpos, juose esantys įrenginiai yra valomi valymo ir dezinfekcijos plane nurodytu periodiškumu bei dezinfekuojami autorizuotais biocidiniais produktais (Globatabs, Globacid AF med, spiritinė dezinfekcijos priemonė paviršiams) atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 20 punkto ir 41 punkto reikalavimus. Dušų ir tualetų patalpų durys yra rakinamos iš abiejų pusių, tai atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 17.3 papunkčio ir 17.7 papunkčio reikalavimus. Globos namų tualetų patalpose yra unitazas, šepetys unitazui valyti, tualetinio popieriaus, šiukšlių dėžė. Taip pat yra praustuvė rankoms plauti, skysto muilo, vienkartinį rankšluosčių dėtuve su vienkartiniais rankšluosčiais bei šiukšlių dėžė, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 17.4 papunkčio ir 17.5 papunkčio reikalavimus. Patalpose yra kabliukai pasikabinti rankšluosčiui ar drabužiams, veidrodis, lentyna pasidėti prausimosi priemonės, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 17.9 papunkčio reikalavimą. Santechniniai įrenginiai yra veikiančios, techniškai tvarkingi ir švarūs, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 38 punkto reikalavimą. Asmens higienos patalpų valymo inventorių yra paženklinatas, švarus ir sausas, laikomas atskirai nuo kitų patalpų valymo inventoriaus, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 40 punkto reikalavimą. Marijampolės departamento specialistai skaitmeniniu termometru Maxi-Pen Nr. R.61270.2 globos namuose įrengtose dušo ir tualetų patalpose atliko karšto (išmatavus temperatūrą po 1 min., kai buvo atsuktas čiaupas ir paleistas vanduo) ir šalto (išmatavus temperatūrą po 2 min., kai buvo atsuktas čiaupas ir paleistas vanduo) vandens temperatūros matavimus. Užfiksuota 60 °C karšto vandens temperatūra ir 15 °C šalto vandens temperatūra, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 31 punkto reikalavimą. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad gyvenamuosiuose kambariuose ir bendruosiuose kambariuose yra natūralus apšvietimas, minėti kambariai turi apsaugas nuo tiesioginių saulės spindulių (įrengti roletai), atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 22 punkto ir 24 punkto reikalavimus.

Nurodė, kad Operatyviosios kontrolės metu Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos (toliau – NVSPL) Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus Fizikinių veiksnių tyrimų poskyrio specialistas atliko dirbtinio apšvietimo matavimus. Išvardino NVSPL protokole nurodytas dirbtinės apšvietos vertes gyvenamuosiuose kambariuose ir nurodė, kad jos neatitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 25 punkto lentelėje 1 punkte reglamentuotos mažiausios bendro dirbtinio apšvietimo gyvenamuosiuose miegamuosiuose ir bendruosiuose kambariuose

ribinės vertės. Pažymėjo, kad vietinis dirbtinis apšvietimas operatyvios kontrolės metu buvo tik dviejuose gyvenamuosiuose kambariuose, kituose gyvenamuosiuose kambariuose nebuvo papildomai įrengto vietinio dirbtinio apšvietimo, neatitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 25 punkto reikalavimo. Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad gyvenamuosiuose kambariuose ir bendruosiuose kambariuose yra įrengti varstomi langai su galimybe vėdinti patalpą, atitinka Lietuvos higienos normos HN 125:2019 28 punkto reikalavimą.

Informavo, kad Reglamento nustatyta tvarka su patikrinimo dokumentais bei nurodymo vykdymu supažindintas globos namų vadovas. Paaikškino, kad nurodymo įgyvendinimą NVSC Marijampolės departamento specialistai kontroliuos grįžtamosios valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu, pasibaigus pažeidimų pašalinimo terminui.

7. Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas) 2026 m. vasario 4 d. rašte Nr. (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad skunde nurodytų aplinkybių, susijusių su palankia sveikatai gyvenamąja aplinka (netinkamos higienos sąlygos) ir su neužtikrinamu kokybišku ir savalaikiu gydymu, nepakankama ar netinkama medicinine priežiūra (vaistų, skausmo malšinimo, žaizdų priežiūros neužtikrinimas ir kt.) vertinimas nepatenka į Departamento kompetencijų lauką. Išanalizavus skundo turinį ir Marijampolės savivaldybės administracijos raštą matyti, kad dėl šių aplinkybių nagrinėjimo yra kreiptasi į NVSC ir Valstybinę akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VASPVT). Informavo, jog gyvendindamas darnų administracinės naštos mažinimo procesą, orientuotą į piliečių, verslo subjektų ir valstybės interesus, Departamentas, įvertinęs gautą informaciją apie galimai netinkamai vykdomą socialinę globą, sprendimus dėl neplaninio socialinės globos kokybės vertinimo priima siekdamas kuo mažesnėmis sąnaudomis pasiekti teisės aktuose numatytų tikslų, t. y. vadovaujasi ne tik Departamento veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, tačiau yra saistomas ir gero administravimo principo imperatyvų. Prašė NVSC ir VASPVT informuoti Departamentą apie skundo nagrinėjimo ir / ar Globos namų veiklos vertinimo rezultatus bei priimtus sprendimus. Nurodė, kad gavus kompetentingų institucijų išvadas, bus sprendžiama dėl būtinybės atlikti įstaigos teikiamos socialinės globos kokybės neplaninį vertinimą Socialinės globos normose nustatytiems reikalavimams ir (ar) įstaigos veiklos rizikos vertinimą. Pagal šio vertinimo rezultatus yra sudaromas metinis socialinės globos įstaigų teikiamos socialinės globos kokybės patikrinimų planas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 2 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos administracinių ginčų komisija ir jos teritoriniai padaliniai ikiteisimine tvarka nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus (prašymus) dėl viešojo administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų ar veiksmų (neveikimo) viešojo administravimo srityje. Nagrinėdama ginčą, Komisija turi patikrinti viešojo administravimo subjekto priimto akto pagrįstumą bei teisėtumą šiais aspektais, visų pirma, ar jis priimtas kompetentingo subjekto; ar buvo laikytasi pagrindinių procedūrų, ypač taisyklių, turėjusių užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą.

Sprendžiant klausimą dėl skundžiamo Rašto teisėtumo, pirmiausia pažymėtina, kad NVSC yra viešojo administravimo subjektas, veikė viešojo administravimo srityje, todėl jo veiklai taikytinos VAI nuostatos, kurios, be kita ko, nustato viešojo administravimo principus, garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje (VAI 1 straipsnio 1 dalis). Viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad viešojo administravimo subjektai vykdydami įstatymais joms priskirtą veiklą, veiklą tik taip, kaip numato teisės aktai.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje ne kartą akcentuota, jog, nagrinėdamas individualų ginčą, teismas (šiuo atveju – Komisija) vertina konkrečius skunde nurodytus faktus ir su jais susijusius byloje esančius įrodymus, tačiau negali analizuoti visų įmanomų prielaidų, galinčių turėti įtakos tiriamų viešojo administravimo sprendimų teisėtumui (žr., pvz., LVAT 2013 m. sausio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A492-163/2013). Vertinant

individualaus administracinio akto teisėtumą VAI 10 straipsnio taikymo aspektu, turi būti atsižvelgiama į tuos teisės aktus, kurie reguliuoja konkretų teisinį santykį, t. y. turi būti įvertinama, kokie ir kokia apimtimi yra teisiškai reikšmingi faktai bei kokios konkrečios materialinės teisės normos asmeniui gali sudaryti atitinkamas prielaidas bei sąlygas, kad būtų sukurtos, panaikintos ar pakeistos asmens subjektinės teisės tam tikruose teisiniuose santykiuose (žr., pvz., LVAT 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022).

Ginčui spręsti taip pat aktualios Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo, Nuostatų, Reglamento, Lietuvos higienos normos HN 125:2019, Sričių, kuriose Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus vykdo valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę, sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. V-1179, Asmens prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau – Taisyklės), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimo Nr. 1014 redakcija) nuostatos.

NVSC kompetencija nustatyta visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme, kurio 15 straipsnyje nurodyta, kad NVSC vykdo <...> stacionarių socialinių paslaugų įstaigų <...> valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę (1 p.); pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą (2 p.).

NVSC vykdydamas valstybinę priežiūrą ir kontrolę vykdo stacionarių socialinių paslaugų įstaigų <...> veiklos valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę (Nuostatų 11.2.1 p.).

NVSC vykdomos tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės (toliau – kontrolė) tikslą, rūšis, objektus, pavedimų skyrimo, kontrolės vykdymo, patikrinimo dokumentų įforminimo, mėginių laboratoriniams tyrimams paėmimo ir laboratorinių tyrimų (matavimų) atlikimo bei veiksmų, nustacius teisės aktų pažeidimus, tvarką nustato Reglamentas (1 p.). Viena iš kontrolės rūšių – operatyvioji kontrolė (neplaninis patikrinimas) (13 p.): gavus kito kompetentingo viešojo administravimo subjekto rašytinį motyvuotą prašymą ar pavedimą atlikti objekto patikrinimą ar kitos valstybės kompetentingos institucijos prašymą (13.3.1 p.), turint informacijos ar kilus pagrįstų įtarimų dėl objekto veiklos, kuri gali prieštarauti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojantiems teisės aktams ar jų neatitikti (13.3.2 p.), gavus anoniminį skundą dėl konkretaus objekto veiksmų ar neveikimo, kai įvertinus turimą informaciją kyla įtarimų, kad objekto veikla gali kelti grėsmę teisės normų saugomoms vertybėms (teisės aktų pažeidimų prevencija) (13.3.3 p.), jeigu operatyviosios kontrolės atlikimo pagrindą nustato kitas objekto veiklos priežiūrą reglamentuojantis įstatymas (13.3.4 p.), vykdoma Reglamento 28–38 punktuose nustatyta tvarka ir Centro vadovo patvirtintomis Operatyviosios tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklėmis bei pagal šiame skyriuje nurodytus ypatumus (43² p.). Apie operatyviosios kontrolės datą objektas neinformuojamas <..> (43¹ p.). Operatyviosios kontrolės metu tiriami tik informacijoje, kurios pagrindu buvo vykdyta operatyvioji kontrolė, nurodyti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai (43 p.). Siekiant nustatyti informacijos, kurios pagrindu vykdoma operatyvioji kontrolė, pagrįstumą bei užtikrinti pareiškėjo, pranešusio apie galimus visuomenės sveikatos saugos teisės aktų pažeidimus, teisių ir teisėtų interesų apsaugą, laboratoriniai tyrimai (matavimai) pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje atliekami nedalyvaujant objekto atstovui (45 p.).

Pagrindinius suaugusių asmenų socialinės globos įstaigų – senų žmonių socialinės globos namų, specializuotų socialinės globos namų, specialiųjų socialinės globos namų, socialinės globos namų suaugusiems asmenims su negalia (toliau kartu – stacionarios globos įstaigos), grupinio gyvenimo namų senyvo amžiaus žmonėms, grupinio gyvenimo namų suaugusiems asmenims su negalia (toliau abu – grupinio gyvenimo namai) visuomenės sveikatos saugos reikalavimus nustato Lietuvos higienos norma HN 125:2019 (1 p.).

Patalpų įrengimo reikalavimai reglamentuojami Lietuvos higienos normos HN 125:2019 III skyriuje. Minimalus plotas vienam paslaugų gavėjui gyvenamajame miegamajame turi būti ne mažesnis kaip 5 kv. m (13.1 p.); gyvenamajame miegamajame apgyvendintų paslaugų gavėjų skaičius neturi viršyti Socialinės globos normų aprašu nustatytų reikalavimų (13.2 p.) gyvenamieji miegamieji moterims ir vyrams įrengiami atskirai, išskyrus atvejus, kai kartu gyvena šeima arba nesusituokusi pora (13.3 p.); gyvenamajame miegamajame turi būti kiekvienam paslaugų gavėjui skirti baldai (lova, spintelė, kėdė, spinta ar atskira uždara spintos dalis), čiužinys, pagalvė, antklodė (toliau – minkštas inventorius), paklodė, čiužinio, pagalvės ir antklodės užvalkalai, lovatiesė (toliau – lovos skalbiniai), du rankšluosčiai. Čiužiniai, pagalvės, antklodės turi būti su užvalkalais iš nepralaidaus skysčiams, atsparaus paviršių valymo ir dezinfekcijos priemonėms audinio arba iš audinio, tinkamo skalbti ir (ar) dezinfekuoti Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigoje esančiomis priemonėmis (13.4 p.). Asmens higienos patalpų (tualetų, dušų, vonios, prausyklų) įrengimo reikalavimai stacionariose globos įstaigose: turi būti atskiros vyrų ir moterų asmens higienos patalpos (17.1 p.); tualetas turi būti prie kiekvieno gyvenamojo miegamojo; jeigu nėra galimybių įrengti tualetą prie kiekvieno gyvenamojo miegamojo, įrengiamas tualetas numatant 1 unitazą ne daugiau kaip 10-iai paslaugų gavėjų (20-iai vyrų gali būti vienas unitazas ir vienas pisuaras) (17.2 p.); tualetu patalpose turi būti įrengtos atskiros uždaros kabinos su rakinamomis durimis (17.3 p.); tualetu kabinoje turi būti unitazas, šepetys unitazui valyti, tualetinio popieriaus, šiukšlių dėžė (17.4 p.); tualetu patalpose turi būti praustuvė, skysto muilo, rankšluostinė ir individualūs daugkartinio naudojimo rankšluosčiai (jei tualetas įrengtas prie gyvenamojo miegamojo) arba vienkartinį rankšluosčių dėtuve su vienkartiniais rankšluosčiais arba elektrinis rankų džiovintuvas, šiukšlių dėžė (17.5 p.); dušas ar vonia turi būti prie kiekvieno gyvenamojo miegamojo; jeigu nėra galimybių įrengti dušo ar vonios prie kiekvieno gyvenamojo miegamojo, turi būti įrengta ne mažiau kaip 1 vonia arba dušas 15-ai paslaugų gavėjų (17.6 p.); dušo, vonios patalpos turi būti rakinamomis durimis. Jeigu vienoje patalpoje įrengta daugiau kaip vienas dušas ar vonia, jie turi būti uždaroje kabinose rakinamomis durimis (17.7 p.); pertvaros erdvę tarp kabinų, kuriose įrengti unitazai, dušai ar vonios, turi atskirti nuo grindų iki lubų (17.8 p.); dušo, vonios patalpoje, o jeigu vienoje dušo, vonios patalpoje įrengta daugiau kaip vienas dušas ir (ar) vonia, – kiekvienoje kabinoje turi būti pakabos rankšluosčiams ir drabužiams, veidrodys, lentynos prausimosi priemonėms pasidėti (17.9 p.); jeigu suaugusių asmenų socialinės globos įstaigoje įrengiamos prausyklos, prausyklose 10-iai paslaugų gavėjų turi būti ne mažiau kaip 1 praustuvė (17.10 p.); turi būti įrengta ne mažiau kaip 1 dušo ir (ar) vonios patalpa, į kurią paslaugų gavėjas galėtų būti įvežamas tiek sėdintis, tiek gulintis (17.11 p.). Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigų asmens higienos patalpų sienos, grindys turi būti nelaidžios vandeniui, tinkamos valyti drėgnu būdu, dezinfekuoti. Vonios, dušo patalpų grindų paviršiai turi būti neslidūs (20 p.). Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigų skalbiniai turi būti tvarkomi (skalbiami, džiovinami, lyginami, lankstomi, pakuojami): skalbykloje, kuriai Leidimų-higienos pasų išdavimo taisyklių nustatyta tvarka išduotas leidimas-higienos pasas, arba suaugusių asmenų socialinės globos įstaigos skalbykloje (21.1 p.).

Apšvietimo reikalavimai reglamentuojami Lietuvos higienos normos HN 125:2019 IV skyriuje. Gyvenamuosiuose miegamuosiuose, bendruosiuose kambariuose, ugdymo patalpose turi būti natūralus apšvietimas (22 p.). Gyvenamieji miegamieji, bendrieji kambariai, ugdymo patalpos turi būti apsaugotos nuo tiesioginių saulės spindulių (įrengtos užuolaidos, žaliuzės ar kt.) (24 p.). Visose suaugusių asmenų socialinės globos įstaigos patalpose turi būti įrengtas bendras dirbtinis apšvietimas. Gyvenamuosiuose miegamuosiuose papildomai įrengiamas vietinis dirbtinis apšvietimas (25 p.).

Vandens tiekimo reikalavimai reglamentuojami Lietuvos higienos normos HN 125:2019 VI skyriuje. Tiekiamas šaltas ir karštas vanduo turi atitikti Lietuvos higienos normoje HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“, nustatytus saugos ir kokybės reikalavimus. Karšto vandens temperatūra čiaupe, jei nėra sumontuotas termostatinis maišymo vožtuvas, turi būti ne žemesnė kaip 50°C (matuojant temperatūrą po 1 min., kai buvo

atsuktas čiaupas ir paleistas vanduo), šalto – ne aukštesnė kaip 20°C (matuojant temperatūrą po 2 min., kai buvo atsuktas čiaupas ir paleistas vanduo) (31 p.).

Teritorijos, patalpų, įrenginių, inventoriaus priežiūros reikalavimai reglamentuojami Lietuvos higienos normos HN 125:2019 VII skyriuje. Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigos patalpos, jose esantys įrenginiai ir inventoriai turi būti švarūs. Patalpose neturi būti matomų pelėsių (37 p.). Santechniniai įrenginiai (unitazai, praustuvės ir pan.) turi būti veikiantys, techniškai tvarkingi ir švarūs visą laiką (38 p.). Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigoje valymo, skalbimo ir dezinfekcijos priemonės turi būti naudojamos pagal paskirtį ir gamintojų nurodytas naudojimo instrukcijas. Tualetų, dušo patalpų ir įrangos paviršių dezinfekcijai naudojami 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo (OL 2012 L 167, p. 1) nustatyta tvarka autorizuoti biocidiniai produktai. Dušo patalpų grindys, dušo patalpose esantys kilimėliai (jeigu yra) valomi ir dezinfekuojami fungicidiniu (grybelio sukėlėjus naikinančiu) poveikiu pasižyminčiomis priemonėmis (41 p.). Paslaugų gavėjams duodami tik išskalbti ir švarūs lovos skalbiniai, rankšluosčiai, drabužiai. Lovo skalbiniai, rankšluosčiai, drabužiai turi būti keičiami juos sutepus, bet ne rečiau kaip vieną kartą per 7 dienas, o apatiniai drabužiai – vieną kartą per dieną. Minkštas inventoriai turi būti išvalomi ar išskalbiama jį sutepus ir prieš perduodant kitam paslaugų gavėjui. Draudžiama paslaugų gavėjams duoti suplyšusį minkštą inventorių, lovos skalbinius, rankšluosčius, drabužius (42 p.).

Pagalbos paslaugų gavėjams organizavimo reikalavimai reglamentuojami Lietuvos higienos normos HN 125:2019 VIII skyriuje. Suaugusių asmenų socialinės globos įstaigoje negalintys savimi pasirūpinti paslaugų gavėjai kiekvieną dieną turi būti apiprausiami, o maudomi duše ar vonioje su tekančiu vandeniu pagal poreikį, bet ne rečiau kaip vieną kartą per 7 dienas (50 p.). Kiekvienam paslaugų gavėjui naudojamos tik jam skirtos asmens higienos priemonės, įrankiai, instrumentai (žirkklės, šukos, šepetėliai ir kitos) arba asmens higienos priemonės, įrankiai, instrumentai prieš kiekvieną naudojimą turi būti išvalomi ir dezinfekuojami. Pakartotinai naudoti vienkartinės asmens higienai skirtas priemones, įrankius, instrumentus arba neišvalytas ir nedezinfekuotas daugkartinio naudojimo asmens higienai skirtas priemones, įrankius, instrumentus yra draudžiama (51 p.).

Reikalavimai administracinio sprendimo turiniui reglamentuoti VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje, kurioje nustatyta, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas); administracinio sprendimo motyvai (6 punktas). Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis (VAĮ 11 straipsnio 4 dalis). VAĮ 11 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. Taisyklių 45 punkte reglamentuota, kad į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį.

Taisyklių 35 punkte taip pat įtvirtinta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Taisyklių 36 punktas numato, jei priimant ar priėmus asmens prašymą ar skundą, adresuotą vienai institucijai, paaiškėja, kad prašyme ar skunde nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą ar skundą gavusi institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją <...>. Kitos institucijos, gavusios persiuntą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai.

Viešojo administravimo subjektas, pagal kompetenciją nagrinėdamas pareiškėjų prašymus ar skundus, yra saistomas pareiškėjų nurodytų reikalavimų apimties. Pažymėtina ir tai, kad viešojoje

teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia, kad viešojo administravimo subjektai vykdydami įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai.

Nagrinėjamu atveju Komisija, remdamasi byloje pateiktais įrodymais (pareiškėjos 2026 m. sausio 6 d. el. laišku Marijampolės savivaldybės administracijai, Komisijai pateiktais paaiškinimais, skundžiamo Rašto turiniu ir atsakovės paaiškinimais) nustatė, kad pareiškėja nesiekė, kad jai būtų suteiktos kokios nors viešojo administravimo paslaugos ar priimti sprendimai dėl pareiškėjos teisių ir (ar) teisėtų interesų, priskirti viešojo administravimo sričiai. Pareiškėja kreipėsi su prašymais atlikti Globos namų veiklos patikrinimus, manydama, kad pastarieji galimai neužtikrino globotinių gyvenimo, higienos, slaugos bei paliatyvios pagalbos sąlygų, kurios galimai galėjo sąlygoti globos namų gyventojos A. R., gim. (*duomenys neskelbtini*), mirtį. Pareiškėjos skundas buvo persiųstas nagrinėti atsakovui NVSC, kuris pareiškėjo skundą išnagrinėjo NVSC priskirtos kompetencijos ribose.

Paminėtina, kad pareiškėja, skųsdama Raštą, nenurodo, nei kokias jos subjektines teises, kurių įgyvendinimo/modifikavimo/gynimo pareiškėja siekė 2026 m. sausio 6 d. kreipdamasi į Marijampolės savivaldybės administraciją, pažeidžia skundžiamas Raštas, nei kaip pareiškėjos teisės būtų apgintos, panaikinus skundžiamą Raštą, taip pat pareiškėja nesiekia, kad konkrečiai jos atžvilgiu būtų priimtas individualaus pobūdžio administracinis sprendimas, kuriuo būtų nustatytos jos teisės ar pareigos, o siekia skundžiamo Rašto panaikinimo dėl to, kad, pareiškėjos vertinimu, nebuvo užtikrintas realus ir objektyvus patikrinimas, nebuvo ištirtas galimas sveikatos pažeidimas, liko neįvertintos faktinės aplinkybės, galėjusios turėti įtakos pareiškėjos mamos sveikatai. Taigi, pareiškėja tiesiog siekia kitokio jos 2026 m. sausio 6 d. kreipimosi išnagrinėjimo rezultato.

Sprendžiant dėl šalių argumentų pagrįstumo pažymėtina, kad atsakovė privalo laikytis VAI 3 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo principų, *inter alia* (lot., „tarp kitų [dalykų]“) įstatymo viršenybės bei objektyvumo principų. VAI 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. VAI 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintas išsamumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Spręsdamas dėl informacijos išsamumo principo, LVAT yra konstatavęs, kad išsamumą apsprendžia pateikto prašymo turinys, t. y. teikiama informacija turi atitikti prašymo turinį (2012 m. vasario 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A438-7/2012). VAI 3 straipsnio 8 punkte yra įtvirtintas nepiktnaudžiavimo valdžia principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų teisės aktų nustatyta, tikslų. VAI 3 straipsnio 9 punkte įtvirtinto objektyvumo principo turinys reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.

VAI 2 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad skundu laikomas asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti. Esminis individualaus administracinio akto požymis – konkrečių teisinių pasekmių nustatymas tam tikram asmeniui ar jų grupei. Teisės akto priskyrimo administraciniam aktui klausimas yra sprendžiamas ne vien pagal teisės akto pavadinimą, jame nurodytą apskundimo tvarką ar vartojamas sąvokas, bet pagal tikrąjį teisės akto turinį, nustatomą pagal administraciniam sprendimui būdingus požymius. Administracinės bylos nagrinėjimo dalyku gali būti tik toks reikalavimas, kuriuo siekiama išspręsti administracinį ginčą, ir kurio patenkinimas reikštų pažeistų teisių ar interesų apsaugą. LVAT savo praktikoje ne kartą yra konstatavęs, kad administraciniuose teismuose paprastai nagrinėjami tik suinteresuotų asmenų kreipimaisi dėl jiems teisinės pasekmės sukeliančių individualių teisės aktų (veiksmų), priimtų viešojo administravimo

srityje (pvz., LVAT 2019 m. sausio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-74-629/2019), o reikalavimas, kurio patenkinimas nereiškia pažeistų teisių ir interesų apgynimo, administraciniuose teismuose nenagrinėtinas.

Akcentuotina, kad asmens suinteresuotumas yra teisės kreiptis į Komisiją su skundu dėl skundžiamo administracinio akto arba veiksmo (neveikimo) ar vilkinimo atlikti veiksmus (t. y. skundo dalyko) prielaida. Administracinių teismų praktikoje asmens suinteresuotumas suvokiamas kaip subjekto materialinis teisinis suinteresuotumas, t. y. asmuo turi turėti aiškiai identifikuojamą siekį apginti materialinės teisės normų saugomą teisę ar interesą (žr., pvz., LVAT 2013 m. birželio 13 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-922/2013). Taigi, kiekvienas pareiškėjas turi teisę kreiptis į Komisiją, siekdamas apginti tik savo subjektines teises ar interesus, kuriems kyla grėsmė.

LVAT yra pažymėjęs, jog administraciniame teisme (šiuo atveju – Komisijoje) nagrinėjamos bylos dėl individualaus administracinio akto (neveikimo) teisėtumo ribas apibrėžia ne tik pareiškėjo suformuluotas skundo dalykas, bet pirmiausiai procesas, kuris vyko viešojo administravimo institucijoje, kurios sprendimas, veiksmai ar neveikimas yra skundžiami administraciniam teismui, t. y. administraciniame teisme nagrinėjamos bylos ribas apibrėžia suinteresuoto asmens kreipimasis dėl tam tikro sprendimo priėmimo ir viešojo administravimo subjekto priimtas sprendimas ar atlikti veiksmai. Administracinis teismas (šiuo atveju – Komisija) sprendžia dėl administracinių sprendimų ar veiksmų teisėtumo atsižvelgdamas į tai, koks prašymas buvo paduotas institucijai ir kokį sprendimą turėjo teisę priimti institucija nagrinėdama jai paduotą prašymą, ar priimtas sprendimas atitinka aukštesnės galios teisės aktus, ar šis sprendimas priimtas surinkus pakankamai faktinių duomenų, ar nagrinėjant klausimą nebuvo pažeistos procedūrinės taisyklės, o kartu ir besikreipiančio asmens teisės (žr., pvz., LVAT 2018 m. spalio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-704-602/2018, 2020 m. sausio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-22-602/2020).

Komisija pažymi, kad tuo atveju, kai pareiškėjas informuoja instituciją apie galimai daromą ar įvykdytą teisės pažeidimą, nepaisant aplinkybės, kad savo kreipimąsi įvardija „skundu“, jis turi teisę gauti atsakymą apie nagrinėjant jo pranešimą apie atliktas procedūras ir sprendimus, jei tokie buvo priimti. Taigi, šiuo atveju Komisija gali tik patikrinti, ar buvo realizuota pareiškėjos teisė gauti informaciją apie NVSC atliktas procedūras tokia apimtimi, kurią pagal NVSC veiklą reglamentuojančius teisės aktus atsakovas gali suteikti pareiškėjui.

Šiuo aspektu pažymėtina ir tai, kad pareiškėja neturi teisės vykdyti NVSC veiksmų bendrąją priežiūrą, ji taip pat neturi teisės reikalauti, kad NVSC priimtų vienokį ar kitokį sprendimą arba atliktų veiksmus pareiškėjos nurodytu būdu.

LVAT praktikoje konstatuota, jog skundžiamo atsakymo, kuriuo pateikiama informacija, teisėtumas ir pagrįstumas turi būti vertinamas suteiktos informacijos išsamumo, tikslumo, teisėtumo ir objektyvumo aspektais (LVAT 2012-12-28 nutartis administracinėje byloje Nr. AS662-538/2012 ir kt.). LVAT taip pat yra nurodęs, jog minėtais teisės principais būtina vadovautis, nustatant, ar pateikta informacija yra pakankama. Spręsdamas dėl informacijos išsamumo principo, LVAT yra konstatavęs, kad išsamumą apsprendžia pateikto prašymo turinys, t. y. teikiama informacija turi atitikti prašymo turinį (LVAT 2012-02-13 nutartis administracinėje byloje Nr. A438-97/2012 ir kt.). Viešojo administravimo subjektai, tiek teikdami administracines paslaugas pagal asmenų prašymus, nesusijusius su jų teisių pažeidimu, tiek vykdydami administracinę procedūrą pagal asmenų skundus dėl jų teisių pažeidimo, negali atlikti daugiau veiksmų arba priimti kitokį sprendimą, negu teisės aktai suteikia jiems teisę atlikti, t. y. negali vykdyti platesnės kompetencijos, negu jiems leidžia teisės aktai, kitaip būtų pažeistas viešojo administravimo subjektams privalomas teisėtumo principas (LVAT 2012-03-26 nutartis administracinėje byloje Nr. A602-1252/2012).

Išanalizavusi byloje pateiktus įrodymus, Komisija priėjo išvados, kad pagal pareiškėjos 2026 m. sausio 6 d. pateiktų prašymų turinį skundžiamu Raštu atsakovas pareiškėjai pateikė pakankamai išsamų atsakymą ta apimtimi, kurią galėjo ir turėjo teisę pateikti, atsižvelgdamas į teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias NVSC veiklą aptariamoje viešojo administravimo srityje ir Visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme nustatytą kompetenciją bei funkcijas.

NVSC pagrįstai, nepažeisdamas teisės aktų nuostatų, kurios aptartos anksčiau, skundžiamame Rašte pareiškėjai paaiškino, kad NVSC veikė tik teisės aktais suteiktų įgaliojimų ribose,

neviršydamas savo kompetencijos ir taikydamas tik tas poveikio priemones, kurios buvo būtinos nustatčius visuomenės sveikatos saugos reikalavimų pažeidimus. Komisijos vertinimu, atsakovas, tiesiogiai atlikęs operatyviają kontrolę Globos namuose, vertino faktines patalpų, įrenginių ir veiklos sąlygas, remiantis patikrinimo metu nustatytais duomenimis, dokumentais ir atliktais matavimais, neapsiribojo vien Globos namų vadovo paaiškinimais ar formaliu dokumentų peržiūrėjimu. Atsakovas informavo pareiškėją, kad operatyviosios kontrolės metu buvo įvertintos pareiškėjos nurodytos aplinkybės tiek, kiek jos patenka į NVSC kompetenciją ir yra susijusios su visuomenės sveikatos saugos reikalavimų laikymusi. Komisijos vertinimu, atsakovas pagrįstai nevertino aplinkybių, susijusių su slaugos praktika, gydymu, pragulų atsiradimo priežastimis, sepsiu ar kitais individualiais klinikiniais sprendimais, nes toks vertinimas nepatenka į NVSC kompetencijos ribas.

Šiuo aspektu, Komisija pažymi, kad įvertinant atsakovės įstatymais priskirtų funkcijų apimtį, viešojo administravimo subjektas privalo veikti specialiujų teisės aktų nustatytų sąlygų ribose, laikydamasi viešosios teisės principo, kad viešojo administravimo subjektas turi teisę veikti tik tiek, kiek tai leidžia teisės aktai. Minėtas principas patenka į konstitucinę gero viešojo administravimo sampratą ir tiesiogiai susijęs su VAĮ 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintu įstatymo viršenybės principu bei reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose. LVAT savo jurisprudencijoje ne kartą yra akcentavęs būtinybę viešojo administravimo subjektams laikytis įstatymo viršenybės (teisėtumo) principo, nuroydamas, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu (turi remtis įstatymu ir atitikti jo reikalavimus), viešojo administravimo subjektų veikla turi būti vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją (lot. k. *ultra vires*), pripažįstami neteisėtais (žr., pvz., LVAT 2006-07-25 išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. II-2/2006 ir kt.).

Akcentuotina, kad NVSC, kaip viešojo administravimo subjektas, vykdamas stacionarių socialinių paslaugų įstaigų valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę, be teisės aktuose, t. y. Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 1 punkte, Nuostatuose ir Reglamente, taip pat laikosi ir viešosios teisės principo, kad „<...> viešojo administravimo subjektas turi teisę veikti tik tiek, kiek tai leidžia teisės aktai“ (LVAT 2010-05-06 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-677/2010). Minėtas principas patenka į konstitucinę gero viešojo administravimo sampratą ir tiesiogiai susijęs su VAĮ 3 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtintu įstatymo viršenybės principu. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Šiame straipsnyje taip pat nurodyta, jog viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (žr., pvz., LVAT 2015-01-29 nutartį administracinėje byloje Nr. A361-492/2015, 2012-03-01 nutartį administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012). Priešingu atveju tai reikštų NVSC veikimą *ultra vires*. Viešojoje teisėje galioja teisėtumo ir teisinio apibrėžtumo principai, kurie viešojo administravimo subjektą <...> įpareigoja veikti tik įstatymo jam suteiktų įgaliojimų ribose (*intra vires*). Viešojo administravimo subjektas turi tik tuos įgalinimus, kurie jam konkrečiai suteikti, plečiamas kompetencijos aiškinimas – negalimas (žr., pvz., LVAT 2012-05-07 nutartį administracinėje byloje Nr. A502-1294/2012, 2005-09-21 sprendimą administracinėje byloje Nr. A14-1166/2005).

Komisijos vertinimu, NVSC, atlikęs pareiškėjos nurodytų faktinių aplinkybių tyrimą, veikė savo įgaliojimų ribose pagal NVSC kompetenciją ir pareiškėjai pateikė motyvuotą atsakymą, skundžiamu Raštu pareiškėją išsamiai informavo apie atlikto patikrinimo rezultatus, nustatytas reikšmingas faktines aplinkybes. Pareiškėjos teisė į administracinę gynybą nebuvo pažeista, pareiškėja pasinaudojo teise Raštą apskusti Komisijai. Šios aplinkybės patvirtina, kad pareiškėjos teisė buvo realiai užtikrinta.

Komisija, įvertinusi skundžiamo Rašto turinį, daro išvadą, kad jis iš esmės atitinka VAI įtvirtintus individualiam administraciniam aktui keliamus motyvuotumo ir pagrįstumo reikalavimus (aptartos esminės faktinės aplinkybės, jos susietos su taikytinu teisiniu reguliavimu, objektyviai įvertinta individuali situacija), NVSC tinkamai taikė ginčo santykiui taikytinas teisės aktų nuostatas, įvertino ginčui aktualias faktines aplinkybes, o informuodamas pareiškėją apie atlikto patikrinimo rezultatus nepažeidė administracinio sprendimo išsamumo kriterijaus. Iš skundo Komisijai turinio matyti, kad pareiškėja suprato skundžiamo Rašto turinį, tik jam nepritaria. Skundžiamas Raštas priimtas tinkamo subjekto, nurodyta tinkama apskundimo tvarka.

Komisija, įvertinusi byloje nustatytas faktines aplinkybes ir aktualias teisinio reglamentavimo nuostatas, sprendžia, kad pareiškėjos Komisijai paduoto skundo argumentai nepaneigia skundžiamo Rašto pagrįstumo ir teisėtumo, todėl neturi nei faktinio, nei teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjos skundo reikalavimo šį Raštą panaikinti.

Komisijos vertinimu, likę neaptarti ginčo šalių nurodyti argumentai teisiniam bylos išnagrinėjimo rezultatui esminės reikšmės neturi, todėl detaliau neanalizuotini ir Komisija dėl jų atskirai nepasisako.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 19 straipsniu, 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos R. G. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Komisijos narės

Lionela Gelmanienė

Daiva Bereikienė

Beata Labutytė